HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

הלכה כר' יוסי בן המשולם למה לי. הא מהך שמעת מינה דהלכתא כוותיה דהא לית פליגי רבנן עליה: **אי אמר הלכה כבוליה פירקין ולא אמר.** לקמן הלכה כר' יוסי הוה אמינא הלכה כבוליה פירקין מדרבי יוסי קמ"ל: **ומאי כבוליה פירקין.** דתניא בברייתא משום ר' יוסי תרתי מילי אמר במתני' עושה מקום לקופין וכן תולש את השער לרפות את מקום המוס אבל מדרכן שמעון לא אמר כלום (ה) דהוה אמר בר מפלוגתא ומדרבן שמעון אינה פלוגתא בברייתא ופלוגתא היא להכי שמועינן הלכה כר' יוסי דהדיא גלויי ולמימרא דמדרבן שמעון בן גמליאל קאי הא הלכתא כבוליה פירקין ופלוגתא דברייתא (ו) לאו פלוגתא: **מרחמת.** תוכחת בן חבירתה: **ומלא זכרים.** שנולדים עכשיו תלויין וכרוכין ויונקין הזקנות שנפטרו כבר מן הבכורה ונקבות הגולדות עכשיו מלא תלויות במבכירות דהשתא אין כאן לכהן כלום דבזכריים אין שום בכור שהרי בני הזקנות הן ונקבות התלויות במבכירות אין דין בכורות נוהג בהן: **אין חוששין.** להממיר ולפקפן בספק בכורות ולומר שמא בנה של זו בא לו אצל זו: **שחיה מרחמת.** וולד בהמה אמרת: **אלא כ"ש יולדת.** (ו) אם היה לה וולד מתחלה להתי ולחי ול"נ לא הוי אלא וולד דידה פטורה מן הבכורה דהא הוה לה מחריגא ומיהו היכא דילדה חיישינן לרחומי או דלמא דידה מרחמא דלא דידה לא מרחמא היה למאי נפקא מינה למלקא עלה: **משום** אותו ואת בנו אי אמרת דידה מרחמא דלא דידה לא מרחמא לקי ואי אמרת דלא דידה נמי מרחמא לא לקי מאי ת"ש רשב"ג אומר הלוקח בהמה מן העובד כוכבים אינו חושש שמא בנה של אחרת היה מי קתני הוא היה קתני ה"ק אינו חושש שמא בנה של אחרת אלא א"כ היה לה ולד מעיקרא ת"ש נכנם בתוך עדרו וראה את המבכירות מניקות ואת שאינן מבכירות מניקות ואינו חושש שמא בנה של זו בא לו אצל זו או שמא בנה של זו בא לו אצל זו אמאי ליחוש דלמא רחומי רחים במקום דידה לא שבקא דידה ומרחמא דלא דידה ת"ש

(ז) דבר בחזקתו [וכן] כו' מאי לאו רישא דומיא דסיפא מה סיפא ודאי דידה אף רישא ודאי דידה מידי איריא האי כדאיתא והאי כדאיתא ומאי וכן אפטורה דבכורה ארבב"ח אר"י ראה [ח]חזיר שכרוך אחר רחל פטורה מן הבכורה [ט]ואסור באכילה [י]עד יבא ויורה צדק לכם פטור מן הבכורה כמאן כרשב"ג ואסור באכילה כרבנן ותו אי כרבנן מאי עד יבא ויורה צדק לכם עד שיודע לך דבר מיבעי ליה וכי תימא מספקא ליה אי הלכה כרשב"ג אי כרבנן אי מספקא ליה אמאי פטורה מן הבכורה ותו מי מספקא ליה [כ]והאמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן כל מקום ששנה רשב"ג במשנתינו הלכה כמותו חוץ מערב וצידן וראיה אחרונה לעולם פשיטא ליה הלכה כרבן שמעון בן גמליאל מיהו מספקא ליה אי סבר רבן שמעון בן גמליאל יולדת מרחמת או אינה מרחמת אי הכי עד דאשמעינן חזיר לישמעינן טלה ולמילקי עליה משום אותו ואת בנו חזיר איצטריכא ליה דאי אשמעינן טלה הוה אמינא אם תמצא לומר דסבר יולדת מרחמא דמינה דלא מינה לא אשמעינן חזיר (דמרחמת) ואפילו דלאו מינה נמי דאיכא למימר דלמא מרחמא והיינו דאמר רבי יוחנן בעי אחאי

וכן כו': **ודאי דידה.** דכל מדת ומדת התלוי בה דילה הוא להא מתרת במקום דילה לא שבקא דילה ומרחמת דלאו דילה ליכא נמי דקתני הסדר בחזקתו בודאי דילה ולעניין לוקחו ולעניין לאו אותו ואת בנו נמי לקי: **הא דלחיפא.** וסיפא ולחי ליכא ספק: **ומאי וכן.** הוסיף ולא דמו: **ומשני לפטורה.** להא דמו לכי היכי דסיפא פטורות ולחי להא ולחי נקבות תלויות במבכירות דלאו שבקא דילה דקתי קמה ומרחמת דלאו דילה ליכא נמי פטורות מן הבכורות ולחי להא ולחי [ד]יהא יולדת מחריגא ואינה מרחמת דלאו אם כן יולדת ולעולם לעניין אותו ואת בנו ספק: **שכרוך אחר רחל.** שדבוק מחריה ומיקמו: **פטורה מן הבכורה.** והבא מחריו לא הוי בכור: **כר' שמעון.** (ה) לא מרחמת דלאו דילה **והחי חזיר גופיה לא קדוש בקדמה הוא: ואסור באכילה כרבנן.** למיימינן לרחומי דלחי כרשב"ג הוה טמא היולדת מן הטהור ומותר באכילה כדלמרן בפירקין קמא (דף ה:): **עד יבא ויורה צדק לכם.** על שיבא מליהו ויורה אם מותר אם אסור: **מאי יבא ויורה.** כיון דכרבנן ס"ל דחייבי לרחומי מאי יבא ויורה גלוי מילתא הוא שיגיד לנו אם בנה הוא אם לאו והורמה לא שייך למימר דלאו בדבר הלכה: **עד שיודע הדבר.** אם בנה הוא אם לא: **וכי תימא מספקא ליה כו'.** וה"ק על שיבא ויורה לי הלכה כר"ש ומותר באכילה אי כרבנן ואסור באכילה מספיקא שמא ריחמתו: **לעולם פשיטא ליה הלכה כר' שמעון.** לפטורה מן הבכורה (ח) דולחי ל"נ לאו דילה הוא אי לאו לא דהוה לה ולד לא הוי מרחמת ליה: **ומיהו מספקא ליה אי סבר ר"ש כו'.** והיינו עד יבא ויורה לדק ויעמידנו על טעמו של רשב"ג: **יולדת מרחמת.** והאי לאסור באכילה מיפטר משום דלחי הוה דילה שפיר ואם לאו לאו דילה הוה לה מחריגא ובאכילה אסור לחיכא למימר ולד מחריגא הוה לה ומית ורחמתיה להאי: **או דילמא מרחמת.** ומותר באכילה דולחי דילה הוא: (ט) **(דאי) [דאמרינן] טלה ונקבו עליה משום אותו ואת בנו.** ולימא רמה טלה כרוך ברחל פטורה מן הבכורה (י) ממה נפשך אי האי לאו דילה מחריגא הוה לה ומית ורחמתיה האי (כ) משום אותו ואת בנו לא נקבי עד יבא ויורה לנו טעמו של רבן שמעון: **הוה אמינא אפי' האי נמי** מילי למימר אבל מזיר מותר באכילה דלאו מחריגא הוא ולחי בנה הוא: **יולדת מרחמת.** הא ילדה. ודאי מרחמת ולד שאינו שלה: או דלמא. אפי' ילדה אינה מרחמת את שאינו שלה: והא ילדה ודאי אינה מרחמת: הא ילדה. ודאי מרחמת ולד שאינו שלה: או דלמא. אפי' ילדה אינה מרחמת את שאינו שלה: והא בעינא לא צריכא אלא לענין אותו ואת בנו דאי אמרינן יולדת מרחמת ממה נפשך פטורה מן הבכורה דכבר ילדה אלא (לגבי) [לענין] אותו ואת בנו צריך לידע אי הוי בנה אי לא למילקי עליה אי שחיט ליה בהדה: אין חוששין כו' אלמא דלא דידה לא

(ה) [נכם"ל: תלוים], כ) סנהדרין נא. נא: כ"ק סט. ב"ב קעד. כתובות עז. גיטין נח. עה. ב"מ נח: ג) וכן ל"ק, ד) הא יולדת מחריגא לחיכא כו' ל"ק, ה) דלא מרחמת אלא דידה ל"ק, ו) ל"ק הכא במאי, ז) ומשום ל"ק, ח) מכל מקום כבבריית מדמילקינהו ל"ק, ט) [נעיין ו:].

הגהות הב"ח

(ה) גמ' אלמא בכוליה: (ו) שם ומשני מכבירות מניקות למאי הלכך: (ז) שם מיבעיא ליה הדבר: (ח) שם ת"ש הדבר במקומו ובן מלי נלמ: (ט) רש"י ד"ה ומלא וכו' כל דהא אמר כו': (י) ד"ה שחיה מרחמת וכו' אחמת אלמ ל"ב יולדת אם לא היה כו' האי ודאי דידה לי נמי: (כ) ד"ה אין חוששין וכו' מחזקינן ליה: (ל) ד"ה לעולם וכו' בודאי דא"נ לאו לחי דידה:

גליון הש"ס

תום' ד"ה ופלוגתא וכו' וא"ת דה"ל בן המשולם. ק"ל הא בממ"ש לפי מירוץ ג' בתוס' בתעל"ד זה ד"ה ושיש ליון לומ קמיפלגי על היות עלמה לו מיקני פלוגתא הא למירוץ זה בתמת ליכא פלוגתא הן בתעם דבר אם"ם הן מעם מ"ד במולין דמולם היינו גוז אלא דמיגו בכלל לד מפלוגתא ליון לליכא פלוגתא בהך דיבא עלמו. ל"ב ממילא אין התלוה לקוחיים דפיר הוי מכלל דפליג. ומ"ש הוי ס"ד דפלוגתא דבריית בהיבא דלשמ"א דפליג עלה בדין זה הוי כלל. ולמיולפ ל' אם הא הוקך למיפפק הלכה ליון דעתמת דלישמ"ם משום דבר אם"ם ליכא פלוגתא ולניך לאשמעינן הלכה מעשם דמולם לאו היינו גוז ובהיא ליכא פלוגתא ומשמע לן דלעולם פלוגתא דבריית הוי דיעניו דפלוגתא דבריית הוי לאו פלוגתא:

רבינו גרשום

מהו דתימא כי אמר רב הלכתא בכוליה פירקין בר מפלוגתא אדרבי יוסי קאמר ומאי בכוליה פירקין דקאמר משום דתרתי הלכות א"ר יוסי עושה מקום וכן התולש להכי נקט לישנא דכוליה פירקין. אבל לעולם אין הלכה כרשב"ג משום דפליגי בברייתא להכי קאמר הלכה כר' יוסי בן המשולם בפירוש למימרא דמאי דקאמר הלכה בכוליה פירקין אדרבן שמעון בן גמליאל קאמר משום דלא חשיב פלוגתא דבריית': מפני שמרחמת. מניקה וולד של בהמה אחרת אע"פ שאינו בנה ושמא עדיין לא ביכרה וכדאמרן ומיעוט חולבות אע"פ שאינן יולדות הלכך הבא אחריו בכור מספק: הדבר בחזקתו. ודאי בנה הוא והבא אחריו פטור: זכרים תלויים. יונקים בזקינות באותן שאינן מבכירות ונקבות יונקות תלויות במבכירות אינו חושש כו'. רפטורין כולם מן הבכורה דכל אחד יונק מאמו: דאינה מרחמת אלא א"כ יולדת. הכי אמר רשב"ג אותה שמעולם לא ילדה ודאי אינה מרחמת: הא ילדה. ודאי מרחמת ולד שאינו שלה: או דלמא. אפי' ילדה אינה מרחמת את שאינו שלה: והא בעינא לא צריכא אלא לענין אותו ואת בנו דאי אמרינן יולדת מרחמת ממה נפשך פטורה מן הבכורה דכבר ילדה אלא [לגבי] [לענין] אותו ואת בנו צריך לידע אי הוי בנה אי לא למילקי עליה אי שחיט ליה בהדה: אין חוששין כו' אלמא דלא דידה לא

אם כן ילדה כבר. משום הכי אסור ט) באכילה דמספקא ליה להכי אמר עד יבא ויורה צדק: ולמילקי עליה משום אותו ואת בנו. לבכורה לא מצי אמר כדאמרי' דפטורה מבכורה ממה נפשך:

ט) נרשה דל"ל אבל לענין איסור אכילה מספקא ליה להכי אמר וכו'.